

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Сучасна економіка характеризується складними змінами, які відбуваються під впливом глобалізації, цифровізації та геополітичної нестабільності. Макроекономічна динаміка у світі й Україні сьогодні визначається низкою чинників: воєнними конфліктами, порушенням логістичних ланцюгів, енергетичними кризами, кліматичними змінами та швидким розвитком інформаційних технологій. У цих умовах основне завдання державної економічної політики — забезпечення макроекономічної стабільності, відновлення економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Однією з ключових проблем є збільшення інфляції. В умовах воєнних дій в Україні значна частина країн зіткнулася з різким зростанням цін на енергоносії, продовольство та імпортні товари. Інфляція знижує купівельну спроможність населення, збільшує нерівність доходів і ускладнює планування інвестиційної діяльності. Для України додатковим викликом є емісія грошей для покриття дефіциту бюджету, що створює ризики для валютної стабільності та монетарної політики.

Наступною проблемою є безробіття та структурні дисбаланси на ринку праці. У світі автоматизація, розвиток штучного інтелекту й цифрових платформ поступово змінюють структуру зайнятості. В Україні ж ці тенденції накладаються на наслідки війни — міграцію робочої сили, втрату виробничих потужностей, зниження інвестиційної активності. Це потребує нових підходів до формування державної політики зайнятості, розвитку освіти та перекваліфікації кадрів. Незалежно від галузі, ключем до збереження репутації є вміння відкрито визнавати проблему, швидко реагувати та будувати діалог із суспільством на основі довіри [3].

Серйозним викликом залишається дисбаланс у зовнішній торгівлі. Через знищення промислових об'єктів, порушення логістики та втрату частини ринків збуту зменшуються експортні надходження. Водночас імпорт енергоносіїв, техніки та критично важливих товарів зростає. Це негативно впливає на платіжний баланс і створює ризики девальвації національної валюти. Для подолання цієї проблеми необхідне розширення експорту, розвиток високотехнологічних і креативних галузей економіки, співпраця з європейськими компаніями у створенні продукції. Не менш важливою є проблема боргового навантаження. Збільшення державного боргу — це наслідок воєнних видатків, падіння доходів бюджету та необхідності залучення зовнішньої допомоги. Висока боргова залежність ускладнює фінансову стійкість країни, обмежує інвестиційні можливості та робить економіку вразливою до змін процентних ставок на світових ринках. Для забезпечення боргової безпеки важливо розвивати внутрішній ринок капіталу, підвищувати ефективність державних витрат і стимулювати економічне зростання. Окрему увагу слід приділити переходом на цифрові технології, що виступає як можливість, так і викликом для національної економіки. З одного боку, цифровізація підвищує продуктивність, сприяє розвитку інновацій і створює нові бізнес-моделі. З іншого — посилює нерівність між регіонами та галузями, що мають різний рівень доступу до технологій. Для України цифрова економіка може стати фактором економічного відновлення після війни, особливо через розвиток фінтех-сектору, електронного урядування та RWA-токенізації економічних активів.

Проблеми фінансового управління реального сектору економіки являються чи не найгострішими у сфері управління їх діяльності[1, с.442]. Таким чином, сучасні проблеми економіки мають комплексний характер і потребують системного вирішення. Важливим завданням є досягнення макроекономічної рівноваги — збалансування між економічним зростанням, інфляцією, зайнятістю та платіжним балансом. Лише поєднання стабільної монетарної політики, структурних реформ, цифрових інновацій та інтеграції у світову економіку дозволить забезпечити сталий розвиток і підвищити добробут населення.

Перелік посилань:

1. Маргасова, В., Гарафонов, О., Ружицький, Ю., Шаповалова, В. (2024). Проблеми фінансового управління реальним сектором економіки України. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 328(2), 440-447. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-65>
2. Орел В.М., Пальчик І., Кужелев М., Кравчик Ю. Операційний менеджмент як основа формування конкурентоспроможності підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки. Науковий журнал*. 2022. Том 7. №2. С. 176-185.
3. Орел А.М., Гаврилук І.О., Молодець С.С. Антикризисні комунікації як інструмент операційного менеджменту організацій. *Економіка і суспільство. Науковий журнал*. 2025. № 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-72>